

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО
КАФЕДРИ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА № 1, № 2
КИЇВСЬКИЙ РЕГІОНАЛЬНИЙ ЦЕНТР
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ
ВСЕУКРАЇНСЬКА ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«АСОЦІАЦІЯ ЦИВІЛІСТІВ УКРАЇНИ»

**ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ
ПРИВАТНОПРАВОВИХ МЕХАНІЗМІВ
НАБУТТЯ, ПЕРЕДАЧІ, ЗДІЙСНЕННЯ
ТА ЗАХИСТУ СУБ'ЄКТИВНИХ
ЦИВІЛЬНИХ ТА СІМЕЙНИХ ПРАВ**

**Матеріали науково-практичної конференції,
присвяченої пам'яті професора Ч. Н. Азімова**

(Харків, 19 грудня 2018 р.)

Харків
2018

Відповідальний за випуск
доктор юридичних наук, доцент *В. В. Надьон*

Проблеми вдосконалення приватноправових механізмів набуття, пед-
П78 редачі, здійснення та захисту суб'єктивних цивільних та сімейних прав:
матеріали науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф.
Чингізхана Нуфатовича Азімова (Харків, 19 грудня 2018 р.). – Харків,
2018. – 334 с.

19 грудня 2018 року кафедрами цивільного права № 1 та № 2 Національно-
го юридичного університету імені Ярослава Мудрого разом з Київським регіо-
нальним центром Національної академії правових наук України і Всеукраїнською
громадською організацією «Асоціація цивілістів України» проведена науково-
практична конференція, присвячена 87-й річниці з дня народження доктора
юридичних наук, професора, члена-кореспондента АПрН України Чингізхана
Нуфатовича Азімова, в якому прийняли участь не тільки викладачі, аспіранти,
студенти Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, а й
науковці інших юридичних вузів України, а також практичні робітники.

До збірника увійшли тези доповідей і повідомлень учених, практикуючих
юристів, представників судових органів, а також аспірантів, здобувачів та сту-
дентів.

Видання адресоване науковим співробітникам, аспірантам, викладачам
юридичних факультетів вищих навчальних закладів, а також працівникам суду,
адвокатури, органів юстиції, практикуючим юристам, іншим особам, які ви-
вчають і застосовують цивільне та господарське законодавство.

УДК 347.15

- © Національний юридичний університет імені
Ярослава Мудрого, 2018
- © Київський регіональний центр Національної
академії правових наук України, 2018
- © Всеукраїнська громадська організація «Асо-
ціація цивілістів України», 2018

Сліпченко С. О.,
д. ю. н., професор,
професор кафедри цивільно-правових дисциплін
Харківського національного університету внутрішніх справ
Шишка О. Р.,
к. ю. н., доцент,
доцент кафедри цивільно-правових дисциплін
Харківського національного університету внутрішніх справ

ПІДСТАВИ ВИНИКНЕННЯ ОСОБИСТИХ НЕМАЙНОВИХ ПРАВОВІДНОСИН: РОЗДУМИ ТА ДЕЯКІ ПИТАННЯ

У юридичній літературі висловлена думка, що специфіка впорядкування особистих немайнових відносин опосередковується механізмом їх правового регулювання немов би «автоматично» та уніфіковано для всіх категорій їх учасників. Основними ж правопороджуючими юридичними фактами, а відтак активуючими регламентаційний вплив механізму правового регулювання особистих немайнових відносин, є народження людини та закон [2, с. 22; 5, с. 259; 8, с. 102; 11, с. 375–376]. Прихильники такої позиції посилаються на ст. 269 ЦК України, у якій зазначено, що особисті немайнові права належать кожній фізичній особі якщо не від народження, то за законом.

Не дивлячись на те, що такий підхід у теорії права є пануючим, заслуговує на підтримку протилежна думка. Так С. О. Погрібний досить обґрунтовано стверджує, що «цивільні права та обов'язки не можуть виникати безпосередньо на підставі норм цивільного права, а вимагають кожного разу наявності певного юридичного факту» [5, с. 259]. Такої ж думки дотримується і Н. С. Кузнецова. Вона вказує, що закон лише закріплює юридичні факти, які власне і є підставами виникнення правових наслідків, тобто, останні виникають не в силу наявності самого нормативно-правового акта, а в силу обставин реальної дійсності з якими закон пов'язує виникнення, зміну чи припинення суб'єктивних прав та обов'язків [4, с. 29]. Більше того, О. О. Красавчиков, у категоричній формі стверджує, що поняття «правовідносини з закону» повинно бути повністю виключене з цивільного права. «Закон не є безпосередньою підставою динаміки конкретних правовідносин у спеціальному розумінні цього слова. Він стоїть над кожним правовідношенням, визнаючи ті чи інші факти у якості підстав руху правовідносин. Закон – це загальна та обов'язкова передумова динаміки правових зв'язків, але не сама підстава» [1, с. 181]. Повністю поділяючи такий підхід, відзна-

чимо, що і особисті немайнові правовідносини виникають на підставах, передбачених законом, але не із закону. Причому, в даному випадку, уніфікованість впорядкування особистих немайнових відносин за допомогою механізму їх правового регулювання дозволяє стверджувати, що закон не є підставою виникнення особистих немайнових прав, як елемента правовідносин, не тільки для фізичних, а й для юридичних осіб.

Що стосується народження людини, як одного із юридичних фактів, то немає підстав заперечувати, що з ним пов'язується виникнення ряду особистих немайнових прав та обов'язків [2, с. 22; 5, с. 259; 8, с. 102; 9, с. 234; 11, с. 375]. Для виникнення таких наслідків існують всі умови. По-перше, з народженням у людини виникає така необхідна умова існування цивільних правовідносин, як правоздатність, тобто з'являється суб'єкт цивільного права. По-друге, з фактом народження, як обставиною реальної дійсності, закон (ст. 269 ЦК України) прямо пов'язує виникнення певних особистих немайнових прав та обов'язків, що представляють собою зміст цивільних правовідносин. Наприклад, право на життя, право на охорону здоров'я, право на особисту недоторканість тощо. Разом з тим необхідно зазначити, що коло таких правовідносин обмежене. Народження є підставою виникнення лише тих особистих немайнових правовідносин в яких виникнення об'єкта також пов'язано із народженням людини. До таких відносяться об'єкти, що мають біологічне походження та властиві людині, як і будь-якій іншій біологічній істоті. Наприклад, здоров'я, життя, особиста недоторканість тощо. Але, досить спірною виглядає думка, що з моменту народження виникають і всі ті об'єкти особистих немайнових правовідносин, що мають соціальне походження, тобто поява яких неможлива за межами людського спілкування.

Так, досить часто стверджується, що право на ім'я виникає у фізичної особи з моменту її народження. Але з такою думкою можна було б погодитися, якщо реєстрація народження дитини, з одночасним присвоєнням прізвища, імені та по батькові, могла б проводитися в момент її народження. Проте процедурно це неможливо. Це пов'язано з тим, що цивільна правоздатність фізичної особи пов'язується з моментом її народження, а з нею пов'язуються і момент виникнення цивільних правовідносин. В той же час ім'я фізичної особи надається відповідно до закону, що засвідчується свідоцтвом про народження дитини. Тут важливо звернути увагу на те, що за загальним правилом для реєстрації ім'я фізичної особи серед необхідних документів, що подаються до відповідного органу також подається і медичне свідоцтво про народження, що видається закладами охорони здоров'я, де приймалися пологи (або медичну довідку про перебування дитини під на-

глядом лікувального закладу, у разі народження дитини поза закладом охорони здоров'я). Проте технічно це неможливо в момент народження видати такий документ та ще й провести реєстрацію ім'я фізичної особи. Тому, між моментом народження та моментом появи у дитини легального імені (імені, яке зареєстровано в державних органах реєстрації актів цивільного стану) буде завжди існувати розрив у часі. Наприклад, якщо мати, батько мають різні прізвища, то до досягнення між ними згоди прізвище дитини залишатиметься невизначеним (ч. 1 ст. 145 СК України). Подібна ситуація може виникати і щодо власного імені дитини та по батькові. У зв'язку з цим та зважаючи на те, що будь-яке суб'єктивне право існує лише в межах відповідного правовідношення, а обов'язковим елементом останнього є об'єкт, то відсутність об'єкта свідчить про відсутність і суб'єктивного права на нього. Якщо ж у дитини з'являється легалізоване ім'я, наприклад, через місяць після народження, то і право на нього виникне через місяць. З цієї точки зору, твердження, що право на ім'я виникає у фізичної особи з моменту її народження, необхідно розуміти лише у значенні цивільної правоздатності. Інакше кажучи, у фізичної особи з моменту народження виникає здатність мати право на ім'я, а не саме суб'єктивне право на ім'я. Наведене стосується не тільки імені фізичної особи. Не пов'язується з народженням і поява таких особистих немайнових прав, як права на зображення, особисті папери, кореспонденцію, інформацію, гідність, ділову репутацію, право участі у товаристві тощо. Виникнення об'єктів цих прав також не пов'язано з народженням людини.

Таким чином, народження фізичної особи дійсно є підставою виникнення особистих немайнових правовідносин, але не всіх, а лише частини з них. В залежності від вольового критерію, воно відноситься до юридичних фактів-подій. Разом з тим, народження є не єдиним юридичним фактом-подією, що породжує особисті немайнові правовідносини. До таких необхідно віднести і досягнення людиною відповідного віку [3, с. 17; 10; 11, с. 375]. Тобто в законодавстві закладається темпоральний критерій. І з цим не можна не погодитися. Так, з досягненням відповідного віку закон пов'язує виникнення прав участі у товаристві, вибір лікаря, відмову від лікування, донорство тощо.

Не дивлячись на те, що смерть фізичної особи зазвичай розглядається як підстава припинення особистих немайнових правовідносин, аналіз цивільного законодавства України, юридичної літератури, вказує, що з нею пов'язано і виникнення деяких особистих немайнових правовідносин. Зокрема, смерть фізичної особи є правопороджуючим юридичним фактом-подією для постанативних особистих немайнових прав [7, с. 525–534]. На-

приклад, з цією підставою пов'язано виникнення таких прав, як: право на повагу до людини, яка померла та до місця її поховання (ст. 298 ЦК України); прав членів сім'ї померлої особи або інших фізичних осіб, уповноважених членами сім'ї померлої, бути присутніми при дослідженні причин смерті, ознайомлюватись із висновками щодо причин смерті, оскаржувати такі висновки тощо (ч. 4 ст. 285 ЦК України).

Аналіз змісту чинного цивільного законодавства України дозволяє дійти висновку, що серед юридичних фактів, які породжують особисті немайнові правовідносини, передбачені і юридичні вчинки. Так, наприклад, не викликає сумнівів, що такі дії, як звернення за медичною допомогою, обстеженням та лікуванням є правомірними. А відповідно до ст. 285 ЦК України, такі дії, незалежно від того, на що вони були спрямовані, породжують у особи, яка їх вчинила право на достовірну і повну інформацію про стан свого здоров'я, у тому числі на ознайомлення з відповідними медичними документами.

До юридичних вчинків відноситься і створення фізичною особою власного зображення. У цьому випадку виникає два, хоча й пов'язаних між собою, але самостійних об'єкта. Це твір образотворчого мистецтва та зображення фізичної особи – автора твору. З появою автопортрету виникають і дві групи правовідносин, а саме: щодо твору – авторські правовідносини; щодо зображення – особисті немайнові правовідносини. Юридичним вчинком є і фотографування самого себе за допомогою технічних пристосувань.

Підставою виникнення особистих немайнових правовідносин можуть бути і адміністративні акти. Зокрема, особисті немайнові правовідносини виникають між усиновлювачем та усиновленим з такого адміністративного акту, як усиновлення; правовідносини між опікуном і малолітньою чи недієздатною особою засновані на встановленні опіки.

До правостворюючого юридичного факту відноситься і договір про створення зображення (портрету) фізичної особи на замовлення зображеної особи, наприклад, художником. У цьому випадку виникає об'єкт авторського права – твір та об'єкт особистого немайнового права – зображення фізичної особи. Права на останній не входять до інституту авторського права [6, с. 146], але виникають на підставі договору. На підставі договору може виникнути «чисте» особисте немайнове право при створенні на замовлення однієї особи її фотозображення іншою особою (фотографом), за умови, що фотограф виконує при цьому суто технічні дії. До правостворюючих правочинів відноситься і договір про сумісну діяльність на підставі якого виникають організаційні правовідносини.

Таким чином, як справедливо зазначає Р. О. Стефанчук, специфіки юридичних фактів виникнення особистих немайнових прав та обов'язків немає

і вона повністю охоплюється загальними положеннями виникнення цивільних прав, обов'язків, які закладені в ст. 11 ЦК України [7, с. 130–131]. Це дає змогу стверджувати, що особисті немайнові правовідносини виникають на підставах, передбачених законом, але не із закону. Народження є підставою виникнення особистих немайнових правовідносин, але не всіх, а лише частини з них (наприклад, права на життя, на охорону здоров'я, на особисту недоторканість тощо); не для всіх учасників цивільних відносин, а лише для фізичних осіб. Народження є не єдиним юридичним фактом. До таких відносяться й інші події та дії (наприклад, досягнення людиною відповідного віку, смерть, юридичні вчинки та юридичні акти).

Впорядкування особистих немайнових відносин опосередковується механізмом їх правового регулювання не «автоматично», а залежить від ряду факторів. Зокрема, від особливостей об'єкта, наприклад, він має біологічне походження (здоров'я, життя, особиста недоторканість тощо) чи соціальне (ім'я, найменування, честь, гідність, ділова репутація, інформація тощо). Механізм правового регулювання особистих немайнових відносин враховує й особливості суб'єктного складу (фізичні особи, юридичні особи тощо).

Література:

1. Красавчиков О. А. Юридические факты в советском гражданском праве / О. А. Красавчиков. – М. : Госюриздат, 1958. – 184 с.
2. Красицька Л. В. Цивільно-правове регулювання особистих немайнових прав громадян : моногр. / Л. В. Красицька. – Донецьк, 2002. – 164 с.
3. Малейна М. Н. Личные неимущественные права граждан: понятие, осуществление, защита / М. Н. Малейна. – М. : МЗ Пресс, 2000. – 244 с.
4. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України : У 2 т. / За відповід. ред. О. В. Дзери (кер. авт. кол.), Н. С. Кузнецової, В. В. Луця. – К. : Юрінком Інтер, 2005. – 832 с.
5. Погрібний С. О. Механізм та принципи регулювання договірних відносин у цивільному праві України : дис... д-ра юрид. наук: 12.00.03 / Сергій Олексійович Погрібний. – К., 2009. – 412 с.
6. Сергеев А. П. Право интеллектуальной собственности в Российской Федерации / А. П. Сергеев. – М. : Теис. 1996. – 704 с.
7. Стефанчук Р. О. Особисті немайнові права фізичних осіб у цивільному праві (поняття, зміст, система, особливості здійснення та захисту) : моногр. / Руслан Олексійович Стефанчук ; відп. вед. Я. М. Шевченко. – К. : КНТ, 2008. – 626 с.
8. Халфина Р. О. Общее учение о правоотношении / Р. О. Халфина. – М. : Юрид. лит., 1974. – 352 с.

9. Цивільне право України : підруч. : у 2 кн. – Кн. 1 / О. В. Дзера, Д. В. Боброва, А. С. Довгерт та ін. ; за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової. – К. : Юрінком Інтер, 2002. – 720 с.

10. Яроцький В. Л. Особливості виникнення особистих немайнових та майнових правовідносин / В. Л. Яроцький // Форум права. – 2012. – №4. – С. 1106 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://arhive.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2012-4/12jvltmp.pdf>

11. Яроцький В. Л. Цінні папери в механізмі правового регулювання майнових відносин : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.03 / В. Л. Яроцький. – Х., 2007. – 442 с.

Красицька Л. В.,

доктор юридичних наук, доцент,

професор кафедри цивільного права та процесу

Харківського національного університету внутрішніх справ

ДЕЯКІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО СУЧАСНИЙ СТАН ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СІМЕЙНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

Вже майже п'ятнадцять років правове регулювання сімейних відносин в Україні здійснюється окремим кодифікованим актом – Сімейним кодексом України від 10 січня 2002 року. За цей час склалась відповідна правозастосовна практика, яка в цілому доводить життєздатність норм, закладених у Сімейному кодексі України, щодо правового регулювання сімейних відносин. Автор проекту СК України професор З. В. Ромовська наголошує, що прийняття Сімейного кодексу України – це перемога в законотворенні, яка має різноманітний прояв. Ми вирвалися на магістральний шлях розвитку власної правничої ідеології, джерелами якої є звичаї, традиції українського народу, українська культура, українська правнича наука... У Сімейному кодексі України Шевченків заповіт не цуратися свого виконаний сповна, як і настанова научатися чужому. В цьому контексті Сімейний кодекс України є доказом нашої інтеграції в європейську систему загальнолюдських цінностей [1, с. 21]. О. О. Хазова, порівнюючи сімейне право на пострадянському європейському просторі, називає СК України «найбільш інноваційним законодавчим актом» [2, с. 32].

Сьогодні важко відповісти на питання: «Чи є більш ефективним правове регулювання сімейних відносин Сімейним кодексом України на відміну

ЗМІСТ

Передмова	3
<i>Яроцький В. Л.</i> ЮРИДИЧНА МЕТОДОЛОГІЯ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ЦИВІЛІСТИКУ, НОРМОТВОРЕННЯ ТА ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ.....	5
<i>Борисова В. І.</i> ПРАВОВА ПРИРОДА ДОГОВОРУ ПРО ПАТРОНАТ НАД ДИТИНОЮ	14
<i>Спасибо-Фатєєва І. В.</i> КОЛО ПОРУШЕНЬ, ЩО Є ПІДСТАВОЮ ДЛЯ ВИЗНАННЯ НЕДІЙСНИМ РІШЕННЯ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ...22	
<i>Галантич М. К.</i> ЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПІВ КОНВЕНЦІЇ ПРО ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ І ОСНОВОПОЛОЖНИХ СВОБОД У ПРАКТИЦІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ В ЖИТЛОВОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ.....	26
<i>Кохановська О. В.</i> АБСОЛЮТНІ ПРАВА ЯК ОБ'ЄКТ ЦИВІЛЬНОГО ОБОРОТУ	32
<i>Жорнокуй Ю. М.</i> ОСОБИСТІ НЕМАЙНОВІ ПРАВА ЮРИДИЧНИХ ОСІБ:СУЧАСНИЙ СТАН ВИВЧЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	36
<i>Коструба А. В.</i> ПРАВОВИЙ СТАТУС ОБ'ЄДНАНОЇ ПАЛАТИ КАСАЦІЙНОГО ГОСПОДАРСЬКОГО СУДУ У СКЛАДІ ВЕРХОВНОГО СУДУ В РЕАЛІЗАЦІЇ МЕХАНІЗМУ ЗАХИСТУ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ ТА ІНТЕРЕСІВ	40
<i>Кот О. О.</i> ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ ОСОБИСТИХ ТА ІНШИХ НЕМАЙНОВИХ ПРАВ	43
<i>Притика Ю. Д.</i> ДОГОВІР РАХУНКА УМОВНОГО ЗБЕРІГАННЯ ЕСКРОУ: ПРОБЛЕМИ НОРМАТИВНОГО ВИЗНАЧЕННЯ	47
<i>Труба В. І.</i> ДО ПИТАННЯ НАЙВИЩИХ ІНТЕРЕСІВ ДИТИНИ ПРИ ВИРІШЕННІ СПОРУ ПРО ВИЗНАЧЕННЯ ЇЇ МІСЦЯ ПРОЖИВАННЯ	52
<i>Кройтор В. А.</i> ПРИНЦИПИ ТА АКсіОМИ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА: СПІВВІДНОШЕННЯ ТА РОЗМЕЖУВАННЯ КАТЕГОРІЙ.....	60
<i>Зайцев О. Л.</i> ОЗНАКИ ПРАВОЧИНУ, ЯКИЙ ВЧИНЕНО ПІД ВПЛИВОМ НАСИЛЬСТВА.....	65
<i>Бірюкова А. Г.</i> НЕОБХІДНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРАКТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СУДУ З ПРАВ ЛЮДИНИ ПРИ ВИЗНАЧЕННІ МОРАЛЬНОЇ ШКОДИ	69
<i>Надьон В. В.</i> ПРАВОВІ НАСЛІДКИ УКЛАДЕННЯ ДОГОВОРУ ОДНИМ ІЗ ПОДРУЖЖА БЕЗ НАЛЕЖНОЇ ЗГОДИ ДРУГОГО	73
<i>Явор О. А.</i> СПРОЩЕНЕ ПОЗОВНЕ ПРОВАДЖЕННЯ: ОСОБЛИВОСТІ ПРАКТИЧНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ	78

<i>Сліпченко С. О., Шишка О. Р.</i> ПІДСТАВИ ВИНИКНЕННЯ ОСОБИСТИХ НЕМАЙНОВИХ ПРАВОВІДНОСИН : РОЗДУМИ ТА ДЕЯКІ ПИТАННЯ	83
<i>Красицька Л. В.</i> ДЕЯКІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО СУЧАСНИЙ СТАН ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СІМЕЙНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ	88
<i>Аврамова О. Є.</i> РЕСТИТУЦІЯ ВЛАСНОСТІ	91
<i>Хоменко М. М.</i> ПРАВОВІ НАСЛІДКИ НЕДІЙСНОСТІ КРЕДИТНОГО ДОГОВОРУ	95
<i>Глотов С. О.</i> ДО ПИТАННЯ ПРО ТЕХНОЛОГІЮ БЛОКЧЕЙН І СМАРТ-КОНТРАКТИ	99
<i>Ігнатенко В. М.</i> НОРМИ ПРО НЕДОГОВІРНІ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ З ОДНОСТОРОННІХ ПРАВОВІРНИХ ДІЙ У СИСТЕМІ ЗОБОВ'ЯЗАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ	104
<i>Коробцова Н. В.</i> ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ТА ЗАХИСТУ ПРАВА НА ЯКІСНІ МЕДИЧНІ ПОСЛУГИ	109
<i>Панова Л. В.</i> ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА НЕТТИНГУ	113
<i>Кухарєв О. Є.</i> СПОСОБИ ПОДОЛАННЯ ІМПЕРАТИВІВ В СПАДКОВОМУ ПРАВІ	118
<i>Янишен В. П.</i> БАНКРУТСТВО ФІЗИЧНОЇ ОСОБИ – СПОЖИВАЧА ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ	121
<i>Соловьєв А. Н.</i> НЕКОТОРЫЕ АСПЕКТЫ ДИФФЕРЕНЦИАЦИИ ПРАВА СОБСТВЕННОСТИ	126
<i>Піддубна В. Ф.</i> ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОГО СТАТУСУ ПАТ «УКРЗАЛІЗНИЦЯ»	132
<i>Свистун Л. Я.</i> НОВЕЛИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СТЯГНЕННЯ АЛІМЕНТІВ НА ДІТЕЙ	136
<i>Пушняк О. В.</i> ДО ПИТАННЯ ПРО ПРИРОДУ ЛОКАЛЬНИХ ПРАВОВИХ АКТІВ	139
<i>Тупицька Є. О.</i> ЩОДО ПИТАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ У КРЕДИТНИХ ЗОБОВ'ЯЗАННЯХ	144
<i>Чуйкова В. Ю.</i> ПИТАННЯ НАБУТТЯ ГРОМАДЯНАМИ ПРАВА ПРИВАТНОЇ ВЛАСНОСТІ НА ЖИТЛОВУ КІМНАТУ У ГУРТОЖИТКУ	147
<i>Баранова Л. М</i> ПОРЯДОК РЕОРГАНІЗАЦІЇ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЯК ЮРИДИЧНИХ ОСІБ	151
<i>Антошкіна В. К.</i> ОСОБЛИВОСТІ ТЛУМАЧЕННЯ ШЛЮБНОГО ДОГОВОРУ	155
<i>Сурженко О. А.</i> ЗАЩИТА ИМУЩЕСТВЕННЫХ ПРАВ И ИНТЕРЕСОВ КРЕДИТОРОВ ПРИ ПРИЗНАНИИ НЕДЕЙСТВИТЕЛЬНЫМИ УЧРЕДИТЕЛЬНЫХ ДОКУМЕНТОВ ЮРИДИЧЕСКОГО ЛИЦА	161
<i>Іванова К. Ю.</i> ПРАВО НА ЖИТЛО І РЕАЛІЗАЦІЯ ЦЬОГО ПРАВА В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	164

Пономаренко О. М. ДЕЯКІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ СТЯГНЕННЯ АЛІМЕНТІВ ЗА ДОГОВОРОМ	168
Спасибо І. А. ДЕЩО ПРО ОФОРМЛЕННЯ ПЕРЕДАННЯ МАЙНА ЗА ДОГОВОРОМ, ЯКИЙ ПОТРЕБУЄ НОТАРІАЛЬНОГО ПОСВІДЧЕННЯ.....	173
Еннан Р. Є. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ МОРАЛЬНИХ ПРАВ АВТОРА У ЗАКОНОДАВСТВІ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН.....	176
Походзіло Ю. М. РОЗВИТОК ІНСТИТУТУ ЗЕМЛЕВОЛОДІННЯ ТА ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ НА ТЕРИТОРІЇ БРИТАНІЇ У VII – ПЕРШІЙ ПОЛОВИНІ IX СТ.....	182
Галина Прусенко КЛАСИФІКАЦІЯ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДОГОВОРІВ У ЦИВІЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ: ПОРІВНЯЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ.....	186
Васильєв В. В. ДИСПОЗИТИВНІСТЬ НОРМ ЦИВІЛЬНОГО ПРАВА: СУЧАСНІ НАУКОВІ ПІДХОДИ	190
Погребняк В. Я. СУТНІСТЬ ПЕРЕХОДУ СУБ'ЄКТИВНИХ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ В СВІТЛІ ОСНОВНИХ ПОЛОЖЕНЬ ТЕОРІЇ КОНТИНУАЛЬНОСТІ ТА ДИСКРЕТНОСТІ	195
Замуравкіна Р. М. К ВОПРОСУ О КОНСЕНСУАЛЬНОСТІ Й РЕАЛЬНОСТІ ДОГОВОРА КОММЕРЧЕСКОГО НАЙМА (АРЕНДЫ) ЖИЛИЩА	200
Пилипенко Ю. О. КОЛІЗІЙНІ ПИТАННЯ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ УТРИМАННЯ ЖІНКИ ТА ЧОЛОВІКА, ЯКІ НЕ ПЕРЕБУВАЮТЬ У ШЛЮБИ МІЖ СОБОЮ,	203
Расказова В. В. ОСОБЛИВОСТІ ВІДСТУПНОГО В ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИНАХ.....	207
Колісникова Г. В. БАЙЄР ЯК СТОРОНА ДОГОВОРІВ, ЩО УКЛАДАЮТЬСЯ ЧЕРЕЗ МЕРЕЖУ ІНСТАГРАМ	211
Музика Т. О. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ГАРАНТІЙНОГО РЕМОНТУ ВЗУТТЯ, ПРИДБАНОГО ЗА ДОГОВОРОМ РОЗДРІБНОЇ КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ	213
Попов В. А. ПЕРЕВАЛКА ВАНТАЖІВ ЯК ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВА ПОСЛУГА.....	217
Рубан О. О. ДО ПИТАННЯ ПРО ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТОРНОГО ПІДПІСУ ТА УКЛАДЕННЯ ПРАВОЧИНІВ НА ОСНОВІ ТЕХНОЛОГІЇ БОЛКЧЕЙН В НОТАРІАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ	221
Сиротенко С. Є. ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ ВЛАСНИКОМ НАЗЕМНОГО ТРАНСПОРТНОГО ЗАСОБУ, ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЯКОГО ЗАСТРАХОВАНА	223
Рязанова Н. І. ЧИ БУТИ СПЕЦІАЛІЗОВАНОМУ СУДУ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ?.....	226
Гнатів О. М. ОСОБЛИВОСТІ ДОГОВОРУ УПРАВЛІННЯ АРЕШТОВАНИМИ АКТИВАМИ	230
Сіщук Л. В. НАГЛЯДОВА РАДА ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ.....	234

Спеєвіцев Д. С. ДОСЛІДЖЕННЯ ПРАВОВОГО ТИТУЛУ: ДОДАТКОВИЙ ІНСТРУМЕНТ ВИЯВЛЕННЯ ТА ОЦІНКИ ЮРИДИЧНИХ РИЗИКІВ В ОБОРОТІ НЕРУХОМОГО МАЙНА	237
Казанцев С. В. ВИКЛЮЧЕННЯ УЧАСНИКА З КОМАНДИТНОГО ТОВАРИСТВА	242
Ляшевська Л. І. ОСОБЛИВОСТІ САМОЗАХИСТУ ЯК РІЗНОВИДУ НЕЮРИСДИКЦІЙНОГО ЗАХИСТУ СУБ'ЄКТИВНИХ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ.....	246
Чорна О. О. ВАЛЮТНЕ ЗАКОНОДАВСТВО УКРАЇНИ, ЯК ЗОВНІШНЯ ФОРМА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВАЛЮТНИХ ВІДНОСИН	249
Грабовий О. А. ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ДОГОВОРУ КОМЕРЦІЙНОГО ПРЕДСТАВНИЦТВА ТА ДОГОВОРУ АНДЕРРАЙТИНГУ	252
Попова С. О. ЩО ТАКЕ МЕЖІ ТА ОБМЕЖЕННЯ ОСОБИСТИХ НЕМАЙНОВИХ ПРАВ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ?	256
Іванов А. М. СМЕРТЬ ВЛАСНИКА, ЯК ОДНА З ПІДСТАВ ПРИПИНЕННЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ ПЕРЕДБАЧЕНИХ В СТ. 346 ЦК УКРАЇНИ	260
Качуровський В. В. ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ МОРАЛЬНИХ ПРАВ	264
Навроцька Ю. О. ОСПОРЮВАННЯ АРБИТРАЖНИХ РІШЕНЬ НА ПІДСТАВІ НЕАРБИТРАБІЛЬНОСТІ СПОРІВ У КОНКРЕТНІЙ ЮРИСДИКЦІЇ.....	268
Резова О. В. СТАНОВЛЕННЯ ІНСТИТУТУ ПРАВ ДІТЕЙ В ПЕРІОД КИЇВСЬКОЇ РУСИ	271
Сердюк О. О. ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ФІЗИЧНИХ ОСІБ – ПОЗИЧАЛЬНИКІВ ЗА НЕВИКОНАННЯ УМОВ КРЕДИТНОГО ДОГОВОРУ	275
Мартинюк В. А. ОСОБЛИВОСТІ ПОШИРЕННЯ ЦИВІЛЬНО- ПРАВОВОГО РЕЖИМУ НА ПРИРОДНІ ОБ'ЄКТИ ТА ПРИРОДНІ РЕСУРСИ	277
Шемета Т. М. ПРО ОБОРОТОЗДАТНІСТЬ ЧАСТКИ В СТАТУТНОМУ КАПІТАЛІ ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ.....	282
Павловський О. С. ПРАВОВИЙ СТАТУС СУБ'ЄКТІВ ПРАВОВІДНОСИН ІЗ ПОСТАЧАННЯ МАТЕРІАЛЬНИХ РЕСУРСІВ ЗА УЧАСТЮ ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИН	286
Гордовська О. М. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРИПИНЕННЯ ПРАВА СПІЛЬНОЇ ЧАСТКОВОЇ ВЛАСНОСТІ.....	291
Навальєва Н. М. ПОНЯТТЯ САНКЦІЇ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ.....	295
Ступницький К. В. РІШЕННЯ СУДУ ЯК ПІДСТАВА ВИНИКНЕННЯ ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВИХ ВІДНОСИН ЗБЕРІГАННЯ РЕЧЕЙ, ЩО Є ПРЕДМЕТОМ СПОРУ.....	299

<i>Рекова Ж. О.</i> МАТЕРІАЛЬНА ТА НЕМАТЕРІАЛЬНА СУТНІСТЬ ПОСЛУГИ.....	304
<i>Лантєва М. І.</i> КАТЕГОРІЇ «ШЛЮБ» ТА «ФАКТИЧНІ ШЛЮБНІ ВІДНОСИНИ» У СІМЕЙНОМУ ПРАВІ	306
<i>Пильгук Я. О.</i> ДО ПИТАННЯ ПРО ЕЛЕМЕНТИ НАЛЕЖНОГО ВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ.....	309
<i>Сало Д. С.</i> ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН ПОСМЕРТНОГО ДОНОРСТВА В УКРАЇНІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ТА ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТИ	312
<i>Гончаренко М. М.</i> ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ МОРАТОРІЮ НА СТЯГНЕННЯ ШОТЕЧНОГО МАЙНА.....	315
<i>Гурова В. О.</i> ВИЗНАЧЕННЯ МІСЦЯ ПРОЖИВАННЯ МАЛОЛІТНЬОЇ ДИТИНИ.....	318
<i>Назаренко Ю. О.</i> ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ВСТАНОВЛЕННЯ ОПІКИ НАД СИРОТАМИ.....	322

Наукове видання

**ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРИВАТНОПРАВОВИХ
МЕХАНІЗМІВ НАБУТТЯ, ПЕРЕДАЧІ, ЗДІЙСНЕННЯ
ТА ЗАХИСТУ СУБ'ЄКТИВНИХ ЦИВІЛЬНИХ
ТА СІМЕЙНИХ ПРАВ**

**Матеріали науково-практичної конференції,
присвяченої пам'яті професора Ч. Н. Азімова**

(Харків, 19 грудня 2018 р.)

Відповідальний за випуск
доц. *В. В. Надьон*

Підписано до друку 14.12.2018.
Формат $60 \times 84 \frac{1}{16}$. Папір офсетний. Гарнітура Times.
Ум. друк. арк. 19,41. Обл.-вид. арк. 20,11.
Тираж ??? прим.